

Natuurcompensatie bij omlegging Zuid-Willemsvaart

Eveline Stroink

Onderzoeksvraag

Hoe zijn de negatieve gevolgen van de omlegging van de Zuid-Willemsvaart op de natuur verkleind?

Gebiedsbeschrijving

Wegens economische redenen is besloten om een nieuw kanaal, het Maximakanaal, aan te leggen tussen Den Dungen en de **Maas**. Dit nieuwe kanaal van 9 km lang ligt door een voormalige zandwinplas en (gesaneerde) vuilstortplaats wat nu natuurgebied de Koornwaard heet.¹ Daarnaast snijdt het kanaal door een leefgebied van dassen "de Wamberg" en door het beekdal "Poeldonk", wat voor amfibieën en vleermuizen een belangrijke plek is.² Als derde knelpunt worden diverse watergangen doorkruist en de Rosmalense plas afgesloten. Hierdoor wordt in totaal 17,8 ha van de ecologische hoofdstructuur(EHS) en de groene hoofdstructuur(GHS) aangetast.¹

Figuur 1: Overzicht natuurgebieden rond het Maximakanaal.²

Resultaten

Om de effecten van deze aanpassing in het **landschap** op de ecologie te minimaliseren is er een compensatieplan opgesteld (figuur 2). Naast deze verschillende types compensatie die afwisselend langs het gehele tracé te vinden zijn, wordt er ook op specifieke plekken gewerkt. Zo zullen de **kunstwerken** tot minimaal 40 meter worden verbreed om ecologische verbindingzones mogelijk te maken.² De kruisingen (sifons) langs deze waterweg zijn visvriendelijk gemaakt.¹

Natuurodoeltype	Compensatie
Beek met natuurvriendelijke oevers	0,7
Ooibos	2,0
Beuken-Eikenbos (v)/ Eiken-Haagbeukenbos/ Vogelkers-Essenbos	0,2
Rivierduin	0,1
Bloemrijk grasland	1,6
Moeras	2,7
Braam / doornstruweel	2,3
Stroomdalgrasland	4,0
Multifunctioneel bos	1,1
Reservaatakker	3,2

Figuur 2: Compensatie ecologische hoofdstructuur in ha.¹

Grondwaterstanddaling en daardoor verdroging wordt beperkt door een kanaalpeil van NAP+4,70 bovenstrooms en NAP+2,00 benedenstrooms aan te houden.¹ Ook een te hoge waterstand wordt voorkomen doordat de Rosmalense Aa als **kwelsloot** zal fungeren.³ Voor het opvangen van grote hoeveelheden **neerslag** wordt een **retentiebekken** aangelegd, welke in verbinding staat met de Rosmalense Aa.³ Deze meanderende watergang ligt langs het Maximakanaal, maar mondt niet uit in de Maas.

Figuur 3: Het Maximakanaal verbonden via Sluis Empel met de Maas. Rechts ernaast ligt de Rosmalense Aa.⁴

Conclusie

De mate waarin plannen zijn bedacht en uitgevoerd om de natuur niet ten koste te laten gaan van de omlegging van de Zuid-Willemsvaart is optimaal. Voor zowel planten als dieren zijn oplossingen tot stand gekomen zodat zij geen beperkingen zullen ondervinden van de veranderde situatie. Daarnaast is uitspoeling van giftige stoffen uit "de Koornwaard" gespaard gebleven, door de Rosmalense Aa hier niet doorheen te laten lopen.

Referenties

- ¹Minister van Verkeer en Waterstaat, 2007, Ontwerp-Tracébesluit Zuid-Willemsvaart Maas - Den Dungen, Rijkswaterstaat.
- ²Zwart, C., van den Broek, T., 2007, Landschaps- en compensatieplan bij OTB Zuid-Willemsvaart Maas- Den Dungen, Rijkswaterstaat Noord-Brabant.
- ³Gemeente 's-Hertogenbosch, 2012, Kanaalpark fase I.
- ⁴foto ©Rijkswaterstaat, Joop van Houdt, 29-09-15.